

Учіте ся брати мой,
Думайте читайте!

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда“

И сила и воля” Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 35

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 10-го Октября 1894.

ГОДЪ II

„ПРО РУСКУ ЕМИГРАЦІЮ.“

Въ „Дѣль“ подибали мы цѣкаву допись „про руску емиграцію, котру подаемъ нашимъ читателямъ дословно.

„Тѣсно Русинови на власной землі! И иде онъ въ свѣтъ — шукати хлѣба. Не жебраного, якъ инший часомъ эмигранты; Русинъ звикъ працювати якъ волъ, жадной суспольности не паде онъ тягаромъ: скорше згине якъ волъ у ярмѣ не живленый а битый, нѣжъ на чужу спуститъ ся и рахуе ласку.

Хто взявъ гадку почислити ту мізерію, що, прагнувша праці абы выживитись и заспокоити свой потреби далеко и широко розбрела ся по свѣтѣ! Не щобы бачити свѣтъ; понадъ Русь, якъ побачимо, не знае онъ свѣта, Не для спаношена се бе: вертаючи зъ свѣта на Русь, скидае вонъ чужихъ народѣвъ стрій и прикрасу, рѣдну свою назадъ приодѣває полотнянку. Въ безлюдныхъ просторахъ Сибиру, въ нитрахъ дикого Кавказу, въ въ подземныхъ норахъ Пенсильваніи, въ дѣвичихъ лѣсахъ Бразиліи — и хто знае де? — працюе онъ якъ волъ, щобы могъ бути чоловікомъ. Замкней чередъ нимъ границѣ заходу и всходу не ляте ему дальше вести правдиво собаче житье; затемненій ему очи его духа, звязаній руки бракомъ гроща, нерадъ и на соль, — вонъ тайкомъ утече зъ дорогой серцю вѣтчизны, невидючий неписьменный находить дорогу чудомъ — але не жебраки перебесѣ туды, де надысе найти способъ бути чоловікомъ, чоловікомъ вернути на родину. Во нехай буде вонъ де хоче: сли не пропаде въ борбѣ о житье, вертае въ убогий, глухий свой кутъ, на котрый не забуде котрого не повстыдае ся нѣколи.

А якъ мізерія та — эмигранты тѣ нашій опущены вѣдъ всякого, лишь на вѣдъ Бога! Якъ мы плачучій надъ переселенцями на Мауры,

котрыхъ кости часто, ба все майже, вскорѣ чужимъ порастають мясомъ, анѣ не згадаемо за тыхъ, котри, Богъ знае кѣлько сотками тысячѣвъ поневолѣ утѣкають зъ Руси, бо не хотять собачому поддати ся житю, бо волять бути абы людями, абы згинути на чужой землі, хочъ зъ голоду, та зъ труду, та на волѣ. Хто зъ насъ доси клопоче ся ними? Хто въ повертаючихъ бачить зарѣдъ до енергичнѣйшій и крѣпшій расы? Хто доходить, ба, подасть вѣсть, де дѣвають ся оставшій, що роблять, що думаютъ, чимъ въ делекихъ краяхъ стали: людьми, хочъ бы и въ могилѣ?

Але Русинъ, сказано, не забуде Руси святой, хочъ бы и не вмѣвъ сказати, хто она, и де она, хочъ бы и сотки лѣтъ взвычаеный бувъ до нужденного житя, хочъ бы далеко-далеко кинула его доля за моря.

Ось въ Америцѣ живѣтъ руского народу около 200,000 душъ. Не давный то ще и часъ, коли заморска почта привезла до св. Юра дивне, найвне майже лисьмо: „Мы тутъ, владыко, зайшли сами хохъ незрячий. Але не зовсѣмъ тѣй самъ мы, що „въ краю.“ бо до того щось намъ бракуе. Бракуе намъ — Бога, котрого бы мы розумѣли, котрого лишь по своему умѣємо чтити. Ты, владыко, о, тець намъ и тутъ, бо отець русской церкви, хочъ мы зъ заходу Руси, и не зъ твоей діецевіи, Тожъ просимо; дай намъ зъ краю духовныхъ, дай благословене на будову церквей, нехай на чужинѣ маемо все, чимъ свята наша Русь.“

Наивне, кажу, выдало се се бажене. Хлопъ зъ Галичины знаючий смакъ мяса зъ смаку оселедця, сотвореный до нужденного житя, окричанный моральнымъ потворомъ — вонъ хоче въ Америцѣ церкви на службу Богу? Священниковъ зъ краю? А кимъ той хлопъ тамъ въ Америцѣ? Чорнымъ кретомъ въ копальняхъ въ Пенсильваніи, замѣтачемъ улицъ Нью Йорка! И стати его на церковь? на удержане духовно-

го? Се ему и сказано, а вѣдѣвъдъ звучала, що грошѣвъ потрібнѣй зложенъ въ банку. Чи-жъ не диво се? Выѣздаючи зъ Галичины „высокій свѣтлы люде“ складають грошѣвъ такожь въ банку, въ Монаку примѣромъ; але не на сю цѣль, на яку зложивъ въ Америцѣ урванній ся зъ ланцуха хлопъ о „найгоршихъ — якъ голосають — звѣрячихъ“ инстинктахъ...

И якъ стоить нынѣ справа? „потворѣ“, „звѣрь“ вла снымъ коштомъ поставивъ и удержуе въ Америцѣ надъ 20 священниковъ — грошемъ добытымъ чорною працею. Той о „звѣрячихъ инстинктахъ“ хлопъ шле зъ своего зарѣдку сотки тысячѣвъ рѣчно въ бѣдну, улюблену свою Русь, спомогти тутъ рѣдно, церковь у родинномъ селѣ поднести зъ упадку; меценатомъ вонъ тамъ, де люде „высокій“ меценатами жидовѣ... Той темный хлопъ въ Америцѣ въ 40 лѣтъ житя зачинае вчити ся азбуки, котру въ краю передъ нимъ замкнено, зъ краю спроваджуе книжки, а коли ему тѣ не выстають, свою власну закладае тамъ друкарню. Той хлопъ въ Америцѣ ся ставъ и вольнымъ, и Русиномъ свѣдомымъ, и — диво! не рѣже тамъ „звѣрячими своими инстинктами,“ не ставъ ся небезпечный тамъ нѣкому, а вернувши до краю, за котрымъ скучае, есть такъ само — не темный уже, не потульный уже, але люляльный, якъ попередъ.

Такъ, въ Америцѣ показавъ хлопъ Русинъ, якъ высоко стоить вонъ духово. власною своею силою. О скѣлько выше стоявъ бы вонъ, сли бы въ эмиграціи бодай скрозъ зачливу мавъ подану руку, зачливыи профѣвъдъ старшихъ своихъ, интеллігентныхъ братѣвъ.

Але признаймо ся и застановѣмъ ся: якъ звязи духовой лучать насъ зъ нашими эмигрантами за моремъ? Якъ допомагаемо мы имъ — на Русь святу, на вѣтцѣвску вѣру, на традиціи зъ старого краю не забувати?

Церковь, котру вонъ зъ Руси тамъ пересадишь и тяженькимъ коштомъ утримуе,

достае ся въ руки малярновѣ, чужой поддае ся юрисдикціи. Апостольского вікаріату для 200,000 вѣрныхъ трудно въ Римѣ выхлопотати и обава заходитъ велика, що инша, але не католицка церковь хыби Риму въ Америцѣ надъ Русинами сповненій выкористае...

Чи о томъ не спомнути бы на вѣчу?...“

Въ той дописи мѣститъ ся терпка правда и живыми красками змалюване собаче житѣ русина у своимъ рѣдномъ краю.

Авторъ дописи зтертае увагу на руску емиграцію и носить ся гадкою поднести тую справу на вѣчу, щобы де якимъ чиномъ прийти въ помѣчь эмигрантамъ Русинамъ. За нѣкой стороны скажемо кѣлка слѣвъ яко пояснене до одной и другой гадки автора дописи.

Що нашъ народъ въ Галичинѣ веде собаче житѣ, то о томъ и горобѣтъ являють; але чому онъ веде таке житѣ, то о томъ у насъ мало споминаеть ся только шлюхають, плачуть и крокодилячій лютѣ слезы нашій патриоты надъ бѣдою народа а помочи не хотять.

Перше на вѣчу треба поднести голосъ о нуждѣ, бѣдѣ трохъ миліонѣвъ Русинѣвъ а о 200.000 тысячахъ эмигрантахъ не сущѣтъ собѣ головъ.

Слибъ наши передовій люде взяли бы были щиро и съ пожертвованемъ до поратованія долѣ Русинѣвъ, тодѣ не треба було днесъ думати и о эмиграціи.

Слибъ мы мали днесъ троха часу, а описали въ англійскихъ, французскихъ, италянскихъ политикерѣвъ, о припренію русскихъ партиій и въ кѣнци подали причину чому проводарѣ партиій не могли згодити ся и въ едно працювати на народномъ полю, то весь свѣтъ чудовавъ бы ся: що при схилку 19-го столѣтія находять ся люде, пригадуючій середновѣчныхъ схолястикѣвъ.

Русинъ у рѣдномъ краю лишеныи всякихъ правъ, обтяженый всякими податками, жертва жидовской спе-

куляціи и здирства, сырый материалъ во польско-іезуитскихъ рукахъ для политичного выробу въ користь будущей Полщи, веде собаче житѣ, а передовій люде зѣжджають ся до полагоды щобы вспольными силами ратувати народъ одъ голододовой смерти и одъ спольщеня, ставлять кождый зъ нихъ свою кондицію sine qua non хоче прийти ратувати народъ.

Одинъ каже: мы погодимъ ся и будемъ працювати для народа, сли прочіи партиі будутъ писати фонетикою.

Другій каже: наша партиа згодить и вспольно будемо боронити одъ гибели рускій народъ, сли будете писати „рускій“ черезъ два „се“ и признаете шо граница русской земли сягае до Владивостока.

Третій мовить: наша партиа не одъ того щобы працювати разомъ коло народного освобождени зъ бѣды, але треба вѣмъ держати ся іезуитской польской „Уніи“ бо тамъ спасеніе наше, сли нѣ, то о згодѣ нема що и говорити.

Но тѣи предложени и условія зъ нѣякой стороны принятіи не були и наши политикеры розвѣхались тай по парадѣ — а народъ якъ вѣвъ, такъ и доси веде собаче житѣ у рѣдномъ краю, або эмигруе въ свѣтъ за очи шукати злѣба и полекши.

Авторъ дописи бувъ бы лучше зробивъ слибъ уживъ бувъ своего талантливого пера до написаня стати о причинѣ „собачого житя“ а не наслѣдкаше его; бо собаче житѣ у старомъ краю змушуе нашъ народъ до эмиграціи.

О скѣлько можна домѣркуватись зъ поданой тутъ дописи, авторъ хотѣвъ бы щобы справа о эмигрантахъ Русинахъ була порушена на вѣчу щобы яка инша церковь не користала зъ Русинѣвъ въ Америцѣ. Хотѣ тѣи слова не цѣлкомъ ясни, но все таки здогадатись можна де авторъ прямуе. Но мы на се скажемо, хотѣ троха также не ясно, шо Русины тутъ не бараны.

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рѣчна 2.00

До старого краю..... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просятъ высылати подъ адресоу:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Наша газета выходитъ щодня въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ЩО ЧУВАТИ въ СТАРОМЪ КРАЮ.

Тернополь. Поляки и въ томъ рускомъ мѣстѣ ставлять памятникъ Мицкевичу. Чи поляки таки на правду думаютъ пановати во вѣки на русской земли? — смѣшно.

Великій огонь знищивъ 7 с. м. парову трачку Лейби Щерна въ Пядкивцяхъ. Шкода, въ цѣлости обезпечена выносить 20,000 злр.

Нещасливый закладъ.

Зарѣбникъ Иванъ Будевъ зъ Маморинцѣ заложивъ ся зъ однимъ своимъ товаришомъ по випе 20 пѣвлятровъ пива одинъ по другому, и вымовивъ собѣ, що въ разѣ, коли есему удасть ся, має то ниво противникъ заплатити. Та не выишовъ сей закладъ ему на добре, бо при 16-той пѣвлятрѣ упавъ Будевъ неживый на землю. Обдукція выказала, що смерть наступила за для пукнення жолудка. — Подобно выишовъ таковы Негелей Горнищукъ зъ Новоселци. Онъ заложивъ ся, що переплыне Прутъ ту-

ды и назадъ три разы. Тымъ часомъ вже при другому разѣ доставъ въ нозѣ корчъ и утопивъ ся.

Жѣнка за парѣбка. Въ селѣ Боброво въ Сербіи мала оддавати ся одна молода и дуже красна дѣвчина за нелюба. Родичѣ присилували ей и она станула зъ нелюбомъ подъ вѣнецъ, але сразу по вѣнчаню хороша Рурія, — такъ называла ся дѣвчина — щезла безъ слѣду. Молода жѣнка втекла въ далекой стороны, обстригла собѣ волосы, перебрала ся за парѣбка и стала на службу у якогось господаря. Черезъ три роки служила на у того господаря и робила всяку роботу такъ само якъ парѣбокъ, чи въ поли чи то при хатѣ и господаръ бувъ зъ парѣбка дуже доволенъ. Ажъ ось сими днями взявъ онъ своего парѣбка жѣнку на ярмарокъ до мѣста Свилайнича. На ярмарку були случайно батько и матѣрь пронавшей безъ вѣсти Рурія и познали тамъ ей мимо того, мовъ бы то онъ бувъ лише перебраною жѣнкою; и хотѣли ей таки заразы брати зъ собою. Але парубокъ рѣшучо того выперавъ ся, ажъ коли его взяли на полицію, показала ся правда — Рурія хочъ-не хочъ мусѣла признати ся, що она перебрала ея и что те ей родичѣ тѣ люде, що ей познали. Але молода жѣнка вернула ажъ тогда домѣвъ, коли родичѣ обѣщали ей що не будутъ змушувати ея жити зъ нелюбомъ.

Станъ засѣвовъ. Зъ Подволочискѣ доносятъ, що озимий засѣвъ въ тамошней с-кренности майже покѣнченый. Вчаснѣйшии при перепадаючихъ дощахъ гарно поскодили; бараболѣ красной, зборъ ошавъ заповѣдае ся дуже нужденно. Який буде намолоть, поки-що не можъ означити. — Живна на Угорщинѣ покѣнченъ, але выдатность зерна есть така мала, що зъ многихъ комитѣтовъ надѣслано до угорского министерства скарбу просьбы, щобъ здержало податковий екзекуціи ажъ до будучихъ жнивъ.

Будова льокальныхъ желѣзницъ въ Галичянь.

Выдѣлъ красевый розпочавъ вже передступшия работы до будовы желѣзницѣ зъ Борковъ великихъ до Грималова и зъ Лупкова до Тѣсной.

УВАГА.

Звертаемъ ще разъ увагу тыхъ що ще не заплатили за газету и най не одтягаютъ ся зъ присылкою предплаты. Мы только разъ звѣрили и чекали, але уже не будемо.

В С Я Ч И Н А .

Наші люде тутъ въ Америцѣ знаютъ дуже добре о „Adams Express Company“, бо на каждой стаціи находятъ ся ей надписѣ. на каждомъ кроку по великихъ мѣстахъ подиблетъ ся возъ той компаніи. Она есть уже а дуже дуже богата и посѣдае міліоны а міліоны, але дѣкава рѣчь дознатись яка она була колись.

Тая компанія була заложена въ Филадельфій въ року 1840; Затрудненийъ было всего трое люда: двоухъ работниковъ и клопецъ до послуги — всего на всего бувъ тодѣ оденъ ручный возокъ.

Работниками были сами заложителѣ компаніи Alvin Adams и Dinsmore а клопичною послугачемъ бувъ теперѣшний президентъ компаніи Ноуе.

Въ року 1887 зробила она великій поступъ въ бизнесѣ бо мала уже 7.800 работниковъ, 1,826 возѣвъ и 2,235 коней — нынѣ то уже и не рахуй.

Ото что може зробити розумъ, праця и сила волѣ.

Золото въ Австраліи.

На дняхъ дойшла вѣсть зъ Австраліи, що тамъ въ заходной части краю одкрыто дуже богатый покладъ золота.

Два брата Дипп знайшли тое жерело богатства и здѣлались властителями той золотодайной просторони землѣ. Коли першій разъ надбали тое мѣсце, взяли они только чистого золота грудками, що занесли до банни и одразу стались богачами. Наколи другій разъ вертались до того мѣсця, то уже взяли зъ собою полицманѣвъ, бо бояли ся о жите повертаючя зъ только золота. Одна грудка знайдена ними чистого золота, була вартоости 400 тысячъ марокъ.

Въ концѣ натрафили на таку грудку чистого золота, же не могли двинути и мусѣли лишити.

Міліонеры мало не одурѣють и на глумъ платятъ великй грошъ за кусокъ землѣ въ той золотодайной сторонѣ.

Сѣмъ дней въ Box car.

Въ Филадельфій на стаціи переходивъ колювый работникъ коло замкненьхъ вагоновъ, въ котрыхъ везутъ всякй рѣчи. Наразъ чуе що щось въ середнѣй стукаетъ въ одной кари. Отвере и вылазитъ блѣда, худа якъ смерть чоловіча постать. Нещасный не могъ на ногахъ устоятись. Коли работникъ давъ му напитокъ малюка и той прійшовъ троха до себе, оповѣвъ цѣлу рѣчь.

Сей нещасный робивъ въ St Louis но не довго, бо высплатили и тыхъ троха прошлей що виробивъ, хотѣвъ принести до дому, до Winchester Va. Задля ошадности влѣзъ до бакс-кары и думавъ що такъ достанеть близше дому. Черезъ три днѣ нѣчого не вѣвъ и на четвертый день почавъ гризти чоботы и такъ добѣхавъ въ томъ до Филадельфій По дорожѣ чувъ де кары ставали, але не мавъ сили кричати, нѣ стукати.

ЩО НОВОГО въ АМЕРИЦѣ

Положене демократичной партіи есть днесъ дуже критичне и дуже слаба надѣя на ей будущее. Нарѣдъ уже прійшовъ до переконаня що за республиканскихъ часѣвъ лучше жилось и робота була. Днесъ нова цѣна тарифа позамикала богато фабрикъ и сотками работниковъ зъ страхомъ глядять на надходящу зиму безъ работы и хлѣба.

Тутъ теперь займають ся большъ пытанемъ социальнымъ якъ колись. На дняхъ одбули ся католицкй зѣзды на котрыхъ бувъ остро осужденый социализмъ послѣ идей Марха Benedict Malon и т. д.

По думцѣ католикѣвъ на зѣздахъ вопросъ работниковъ тогда буде сконченый, наколи прапѣдавецѣ будутъ руководитись християньскою справедливостью и любовью.

Ну чекай поки сонце зойде то роса очи выѣсть.

Страшна буря.

Въ послѣднихъ дняхъ вересня лютилась страшна буря и туча вдовжъ берегами тихого океана.

Въ многихъ мѣсцевостяхъ позривало дома и вода унесла, богато люда убивъ грѣмъ.

ЗЪ ШИРОКОГО СВѢТА.

Хиньско-Япаньска война.

Хиньчики зѣстали побиты на глумъ въ Корей и зробили героумый маршъ въ задъ. Хиньска флота майже вся пойшла до репераціи. Li Hung Chang хиньскій Висмаркъ сидитъ тихо и не знае що за причина же хиньскій войска не выиграли анѣ одной боротьбы. Теперь 35 тысячъ япанчикѣвъ скоримъ крокомъ машеруютъ на Пекинъ, столицю Хинь. Хиньскій цѣсаръ має бути скинений, а на его мѣсце хочуть его кривняка посадити на тронѣ „небесного царства.“

Туреччина.

Въ наслѣдокъ страшного

землетрясения, котре знищило богато селъ и мѣст, а много ерть народа погинуло въ Константинополю и на околицю, пануе тамъ теперь страшна нужда и холера.

Въ тыхъ дняхъ турецка полиція одкрыла тайне товариство, котре мало зацѣль: убити султана и министровъ.

Нѣмеччина.

Берлинъ. На дняхъ одкрылось, що мѣжъ войскомъ шпирить ся анархизмъ и 250 солдатѣвъ на приказъ цѣсаря заарештовано.

Росія.

До вѣдѣнскихъ газетъ пишутъ що царъ хорусе на небезпечну хоробу Брайта и то уже одъ давного часу и есть обаво а житье царя. Царъ зъ родиню мае вѣхати на зиму до Корфу а великй князь Георгій также слабого здоровья, перебуде зимову пору въ Кайро Египтѣ. За той часъ возьме правлене державы престолонаслѣдникъ.

Варшава. Тамошня полиція арештовала много подозрѣтельныхъ въ нигилизмѣ людей.

Харковъ. На Успеніе одбувъ ся тутъ рѣчний ярмарокъ, де зѣ всѣхъ сторонъ було много народа. Не звати зъ какой причины прійшло до сварнѣ и до бійки мѣжъ русинами а черкасами. Много зъ одной изъ другой стороны було покальченыхъ и кѣлька убитыхъ. Кто зна якъ бы бувъ закончивъ ся той ярмарокъ, наколибъ войско не було положило конця той войнѣ.

Франція и Англія.

Политичный односини межѣ тыми двома державами суть днесъ дуже натягненый и кто знае чи Франція и Англія не пойдуть въ слѣдъ за Хинами и Япанією. Франція выслала до англійского правительства дуже остро написану бумагу, де критикуюе зборчу политикку Англіи и не до смаку се Франціи що Англія не только господаритъ въ Египтѣ якъ бы то у себе, але хоче рѣстягнути свою протекцію и на Мадагаскаръ, до котрой не Англія, але Франція має право. Президентъ англійского кабинету, отримавши дипломатичну ноту Франціи, сей часъ скликавъ министровъ на надзвычайну раду въ той справѣ.

Австрія.

Сего року дуже вчасно почалась тамъ зима. Коло Салдбурга и докола упавъ снѣгъ чотыри стѣвъ глубокой. Коло Инль падавъ великй снѣгъ черезъ 8 годнѣвъ безперывно.

Інсбрукъ 29. септб. Не далеко того мѣста одкрыли люде въ одной мѣсцевости

въ корчах аж 4 молодыхъ женщины страшно порѣзаны и острый ножъ найденъ коло труповъ. Якъ ино только рознеслась о томъ вѣсть, сей часъ войско и полиція почала слѣдити по цѣлой околлицѣ за збродняромъ и не знати чи буде поймаый.

И т а л і я.

Лондонъ 21 септб. Сюда надѣйшла вѣсть въ Римъ что австрійскій и нѣмецкій амбасадоръ въ Римѣ стараются ся всеми силами наклонити папу до згоды въ италіанскимъ королемъ. Австрійскій цѣсарь мавъ уже писати къ папѣ листовъ до папы въ той справѣ, но все якось не иде и папа при своимъ стоить и стояти буде кто зна доки.

Папа полагодивъ бы ся въ Италію, слибъ она дала папѣ Римъ и ще пару градокъ и папа бувъ бы собѣ тамъ королемъ. Але Италія не хоче дати анъ одной пяди земь орошеной кровью ей дѣтей побитыхъ за свободу.

Межи Ватиканомъ а Квириналомъ пропасть велика, котру засиплють колісь людскимъ трупомъ.

Де що цѣкавого:

Одинъ пильный читатель св. писанія, нараховувъ въ библии три міліоны и 500 тысячъ буквъ.

Слибъ вѣй зелѣзній дороги въ Соединеныхъ Штатахъ були черезъ якій стрѣйкъ блокованій и комуникація зѣстала перервана, тодѣ ден на страта для капитала и працѣ булабъ три міліоны долларовъ.

Найдовшій каналъ що зве ся и цѣсарскимъ каналомъ, посѣдають Хины; его довжи на есть 2100 миль, надъ его берегами находить ся 42 мѣсть. Работа коло того каналу почалась року 750 а по 600 лѣтъ була скончена.

Въ Англии виробляеться по фабрикахъ 67 міліоновъ голокъ денно.

Цѣле хиньске панство е великимъ цминтаромъ, бо де только есть вольне мѣсце и въ хорошомъ положеню, хотъ бы при самой дорозѣ, всюда надбати можна могли. Хинскій мерцѣ мусять мати свободный свѣтоглядъ и агѣ дерево, анъ камень не смѣють отбѣгати гробъ.

Рухомый мастокъ Франціи выносятся 60 миллиардовъ франковъ.

Теперь почали виробляти телеграфичній стовпы съ паперу додаючи ще до того соль, бораксъ. Паперовій стовпы оказались практичней-

шими одъ деревяныхъ, позаякъ сутъ лѣкши и трвалши

Въ Франци бувъ одинъ переступникъ засудженный на кару смерти; але якось чередъ тымъ занедужавъ дуже тяжко и славный годъ парижскій лѣкаръ Фуше мавъ занятись хорымъ и вылѣчить его. Наколи нещасный выздоровѣвъ, тодѣ лѣкаръ давъ таке свѣдоцтво до найвысшого трибуналу:

Высокій королевскій суде! „Переступникъ Н. Н. уже цѣлкомъ здоровъ и Высокій суде можѣ смѣло, безъ найменшого ушкодження его здорвля, одобрити му жить.“

Хитрый генералъ.

Ордеръ св. Георгія даеться въ русской арміи яко надгорода за храбрость и воаякъ одзначеный такимъ ордеромъ, фасуе подвойно свою платню.

Славный генералъ Милорадовичъ, котрый оказывавъ чуда одваги въ войнахъ, доставъ также ордеръ св. Георгія, але найвысшой ранги и получавъ за те на рокъ 5 тысячъ рублѣвъ. По французкой войнѣ, въ котрой Милорадовичъ бивъ ся якъ левъ, сказавъ царь Александеръ I. до него:

„Но Милорадовичъ. я тебе одзначивъ найвысшимъ ордеромъ и зробилю для тебе все можливе, але сли ты ще що бажаешь за твою храбрость, такъ и кажи.“

„Государь,“ отповѣвъ генералъ, сли смѣю просить, то я-бъ хотѣвъ мати поединчій крестъ св. Георгія.“ „Поединчій крестъ? Таже ты маешъ великій крестъ св. Георгія.“

„Такъ, але я-бъ хотѣвъ тую змѣну,“ отповѣвъ генералъ. „Най буде и такъ — сказавъ царь.“

Неодовго по томъ, поишовъ генералъ фасувати гроши и выплатити му якъ звычайно 5 тысячъ рублѣвъ. Генералъ каже що му належить ся 10 тысячъ, але не хотѣли выплатити.

Рѣчь донеслась до царя и царъ приказавъ выплатити 10 тысячъ генералу, бо му посля права належить ся, позаякъ каждому воаякву одзначеному поединчимъ крестомъ св. Георгія платити ся подвойно.

Тодѣ царъ познавъ ся на хитрости генерала: чому то онъ хотѣвъ мати поединчій крестъ заслуги.

М о л и т в а .

Боже, Ты жизнь и воля, Всемогучий Ты! Мертвыхъ збуди сну рабства До жита збуди! Однови Твои образъ Въ братахъ Русинахъ Дай волю, дай долю Боже въ небесахъ.

Гр. Гр.

Н а п о д а т о к ѣ .

зъ Зорк.

(дальше)

— Ну, идѣть же, идѣть, порадьте ся, а заразы приходѣть, найдемо разомъ! А инво не говорѣть нѣкому, памятайте!

— Ну-ну! та вже-жъ не дитина! — и зъ тымъ я одойшовъ одъ него!

Я не йшовъ знаете по малу якъ звычайно, а гнавъ трускомъ, а такий вамъ радий, якъ ще нѣколи. „Ей! гадаю собѣ, то-жъ то буде йти слиннѣ людямъ, якъ я поверну и розкажу имъ, колько заробивъ!“ Иномъ донивъ хаты, заразы прикликавъ жѣнку:

— Знаешь що, Евко, приношу тобѣ новину!

— Ну, яку-жъ тамъ?

— Та такъ и такъ, — кажу — така и така рѣчь, графляе добрый заробокъ! Станіславъ раить, десть ту недалечко возити камѣня — одъ каждого по шѣстцѣ; а якъ звинный роботникъ, то и 20 вывезти можна! Не знаю — чи йхати, чи нѣ! Якъ радишь?

— Вааррра! — одымае ся жѣнка. — Та ты хотъ на цѣлый рокъ запряжи ся. та вози, а вози! Ты-жъ такого заробку, якъ свѣтъ свѣтомъ, не такъ легко подбати! Буде и податокъ чымъ заплатити и кунити де що до хаты!

— Правда! — скричавъ я, ажъ до гори подскочивъ, — а я у вѣчєйки забуду о податку! Якъ я йшовъ въ поле, то войтъ казавъ, що за двѣ недѣлѣ треба вже нести, а якъ кто спознить, то нѣчо не дарують, кажутъ фантувати, що нодъ руку попаде и за безцѣнъ продадутъ, А де-жъ бы я въ хатѣ выстаравъ ся такъ скоро о гроши!

— А видишь — каже жѣнка, — який то панъ Станіславъ добрый! Не забуду на тебе, а такъ въ самъ разъ дае добѣ такъ велике шасте. Ну, иди-жъ йди аби кто другій не забѣгъ!

Я заразы зобравъ ся, зарадивъ ще, що мають робити при господарствѣ, попрацавъ ся, та йже за порогъ, а жѣнка завертас мене, чи не вѣлья бы я собѣ хлѣба.

— Етъ, что тамъ буду двигати ся кажу. зъ тлумочками! Якъ вже зароблю то куплю свѣжого хлѣба.

Жѣнка такъ само гадала, и я зновъ скоро побѣгъ до Станіслава.

Одъ него поишли мы вже престо до Перемышля, а за якихъ повтора години були на зелѣзници, де насъ дождало ще колька такихъ самыхъ, якъ и я, звербованыхъ роботниковъ.

Уже позно ночею приѣхали мы до Хирова. Зъ одтамъ ще порядный бувъ кусень

дороги до той будовлѣ. Я тамъ тодѣ нѣчо добре не розобравъ, бо було темно. Знаю лишѣ, що запровадили насъ до якоейш шопы и тамъ казали переночувати, а до свѣта вже бути на ногахъ.

— Не розглядяючись довго, де я, кинувъ ся я на якусь купу трѣсокъ, та и ужѣ туй-туй мавъ заснути, ажъ ту коло мене щось савнуло. Мацяю — мягке. Невно роботникъ.

— Чуете чоловіче вы зъ одки?

— Та звѣдти и звѣдти, та такі сусѣда! — повѣдае менѣ онѣ.

— Вы такожъ на заробокъ?

— А-я! Та звербували ту насъ богато, але всѣхъ чомусь ажъ въ ночи поспроваджували!

— Нав чому? пытаю ся.

— А хто его тамъ знае? одповѣвъ вже зовсѣмъ сонный. Я и самъ втопленный не дощитувавъ его болѣше, не дощитувавъ его болѣше, подсеунувъ кулакъ нодъ ролу, и заснувъ якъ камѣнь.

Пробудивъ мене за сну переразливый крикъ Станіслава:

— Вставай-ай!

Всѣ заворухнулись якъ бы пчолы въ ульѣ; стали збирати ся, а за хвилику стояли вже передъ шопою.

— Отъ тоти камѣня будете возити, тамъ до будовлѣ! — каже такий самый одертюхъ, якъ той нашъ Станіславъ.

Де? де? — спытавъ напередѣ стоячій роботникъ.

— А онъ тамъ на той горбочокъ! Не бачите?

— То се въ тебе горбочокъ? А сьонавъ бы ты, злодюго!

Всѣ мы одъ разу зрозумѣли, що насъ ошукалѣ претогано. Передѣ нами лежала купця величезныхъ камѣнюковъ, що треба добрыхъ хлоповъ, абы всадити одного на тачки, а и то зъ страхомъ, що бы тачки не погаратали ся; а будовля геть ажъ на горѣ и то добрыхъ трое стай до ней.

— Но заробивъ Федуню, по-орядный крайцаръ, нема що казати!

Бракъ патриотизму.

Въ словацкихъ газетахъ находимо дописи де-котрыхъ Русиновъ зъ Газлетону, котрий и до „Jednoty“ прилучили ся.

Дуже сумный сей обявъ, котрый свѣдичить: що такий Русины цѣлкомъ утратили народне почуте. Звертаемо отже увагу о. Мартіяка на тое и просимо щобъ пригадавъ людямъ о рускомъ „Сокзѣ“ тай о русской „Свободѣ.“ Вспидати ся своего а црлѣ плати ся къ чужому, — се е грѣхъ и спротивлене ся волѣ божой Его премудрости и провидѣнню.

Кождый народъ Хотѣ-бы дикъ, Любитъ родный Ввой азыкъ.

Лишень мѣжь Русинами подиблешъ нерозважныхъ, котри до чужого таки и беруть ся:

Д О М Ъ , Л Ь О Т Ъ
НА СПРОДАЖЪ

Домъ складаеться зъ 14 станицъ, де знаходитъ ся салбонъ въ котромъ 20 лѣтъ уже лайсенсъ, и теперъ провадитъ ся добрый бизнесъ. Зголоситись подѣ адресу: 182 Morgan Str. Jersey City.

Д О К Т О Р Ъ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
127 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣхъ братявъ Русинахъ и Юнкерсъ радико въ разѣ слабости удавить до него.

У В А Г А .

Хотячи приступити до „Сюзю“ най посылають вступне и мѣсячне до касiera.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подѣ адресою.

Rev. J. Konstantkiewich
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

* Звертаемъ увагу всѣхъ нашихъ Русиновъ, що маемо на складѣ всякй книжки школьній буквари, читанки, одъ першой до третьей клясы. Маемо такожъ всякй обучающй книжки зъ общества „Качковского“ и другихъ. Маемо Молитвословы „Корнѣ Дѣши“ Есть те одна зъ найкрасшихъ книжокъ до молена зъ чотырма кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ. Такъ само маемо Историю Руси и книгу о „На слѣдованю Іисуса Христа“ Тѣ книжки повинни находити ся въ каждой хатѣ руского роботника.

Неодовга надѣдутъ розличного рода образки, образы зъ рускими подписами.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
во ЛЬВОВЪ въ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ въ Америкѣ всякого рода вещи церковныя а именно:

Евангеліе новаго изданія въ различныхъ прехорошихъ оковахъ и оправкахъ отъ 55 з. р. до 225 злр. Плащаницы на полотнѣ отъ 18 злр. до 42 злр. на полковой матеріи отъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрици, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковѣ, мосяжнѣ, и цинови. Всякія книги церковныя, а особливо поручае образы до Иконостасѣ въ хорошей работѣ по дужѣ умѣренныхъ цѣнахъ, на полотнѣ какъ я посылавъ уже до Шенандоагъ Па, Фрляндъ Па, Миннеаполисъ Минн. а всѣ были совершенно задоволени о чомъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америкѣ заберають ся жиды продавати церковныя вещи и кажутъ собѣ за лихій товаръ надзвичайно дорого платити, для того прощу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовенство и братства церковны, котрымъ лежитъ на сердцу украшеніе домовъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовлена яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можъ найтаньше и найсовѣтнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуквати отъ людей, котри не мають изображенія о церковныхъ вещахъ. При замовленіяхъ або, обсталюнкахъ, прощу заразомъ и грошѣ присилати, а слобы замовленіе больше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прощу долучити еще 10 злр. особно на таксу, котру треба заплатити американскому конзулеви въ Вѣднѣ за подтверженіе рахунку.

Всяки замовленія прощу посилати черезъ „Свободу“ Цѣнники можно получить въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтениемъ
Михаиль Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА.
Подъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго рускаго патриоты. Есть се наилучше заосмотренный зѣ всѣхъ шторѣвъ во всѣ потребный товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патриотомъ, найспѣшить до своего рускаго штору. Особенно нашъ гадзды най йдутъ громадно! Нащо Юськовъ, Шмульвъ спомагати? Идѣть до своего.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛНИЧІЙ

248

PEARL ST
ШАМОКИН, РА.

Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Шо за Талпашъ? Звѣдки онъ?
— Та-жъ краинъ нашъ милый
— У него всѣ русини
— Подкрѣпляютъ силы!...

— Шо за бридза й пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслуже якъ братамъ!
— Таньо надзвичайно!

МИХАИЛЬ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИННІЙ —
КОНТРАКТОРЪ
И
ВУДОВНИЧІЙ

Вилксбаръ и околицѣ,
Его камѣнне подѣ будову есть найлѣпше, а работа найтривальша.

Будуе мосты и дома, мае власнй конѣ до зводу матеріалу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. і.
Мешкае
на River Side,

Недалеко Руской Церкви.

BOLESŁAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти крайновъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рѣчорѣдны напои.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣданъ.
168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.
New York.

Помежи Greenwich i Washington улицями.

АГЕНТУРА

КОРАБЕЛНА

И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на найлѣпшій линіи морской на Бременъ и Гамбургъ. Посылае грошѣ до всѣхъ части свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко свой чоловѣкъ обходитъ ся съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подѣ числомъ 102 Моррисъ улица.

Крайне повертаючи до краю чи приходячи съ краю, най йдутъ тамъ а будуть услужени по шыро руски.

Тамъ дасть ся имъ добру раду и пораду о всѣмъ що только потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

I. ТАЛПАША
и Я. ЖИЛИЧА

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ гори ажъ до долу въ наилучшій товари съ першой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте своихъ, бо бувъ бы великій грѣхъ! и не слава для рускаго народа, не забудте

J. TALPASZ & J. ZYLICZ

D OLDENBURG
ПРЕДПІЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

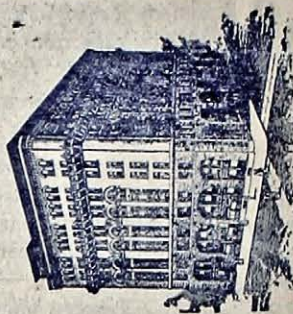
Удавайте ся въ потребѣ до него.

KRIMMERT,

Продаю найгуньше шифкарты до старого краю и послѣдаю грошѣ въ якъ найкоротшомъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту. Колько то уже людей поспало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скараивъ ся що му буза яка хибла. Поручаюсь памяти моймъ кранамъ остаюсь съ глубокимъ поважанемъ а не забудьте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
А въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНИСТИ!

Се иде о ваге добро познакомитисъ зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ, а переконаеся що добрый зробивъ интересъ.

Зголошуйтеся до нашего складу, або посылайте о пробку (sample) зъ глубокимъ почтениемъ

EMANUEL GROSS.

Importer of Wines and Liquors
Головнй складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEICEL

Найлѣпшій
Найгуньшій
а

на часъ направитъ каждому зигарки, зигары и все що въ закресъ годянничарскій входитъ,
131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

M. SINGER.

101 MORRIS STREET!
межи Washington a Warren улицями.
Jersey City.

Поручае свой складъ винъ заграницныхъ всякого рода пива, медъ, горѣлку лікери по найгуньшой цѣнѣ. Незабуйте за него.

R. H. MORGAN,
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA
ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фанъ)
Хоруговъ, Одзнакъ,
Пасозъ, Шапокъ для Братствъ.

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и повъ черезъ шесть и повъ стѣпъ со всѣма приборами \$25, и 26.75

Прапоры большы зъ найлѣпшой матеріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAN, Pa.

Молись, трудись, тверзись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ сердцу май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу“ читай! Русъ святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только грѣшъ падѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинтеся по центови! Се не забывайте! Буде зъ васъ!